

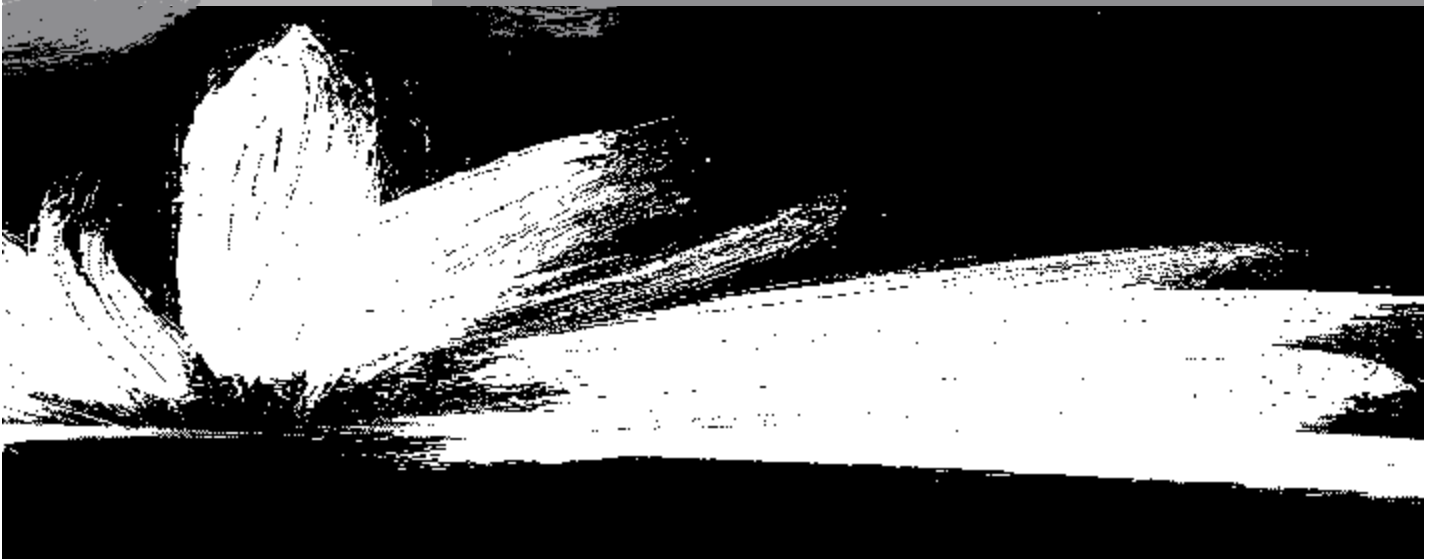

oranjewoud
Member of Artea Group

Gemeente Westerveld

REVIEW

KWALITEIT OPENBARE RUIMTE 2010

Review Kwaliteit Openbare Ruimte 2010

stand van zaken van procesimplementatie en beleid

Gemeente Westerveld

projectnr. 237949

revisie 4

14 januari 2011

Opdrachtgever

Gemeente Westerveld

Dirk Buitter

Postbus 50

7970 AB HAVELTE

datum vrijgave

14 januari 2011

beschrijving revisie 4

Opmerkingen concept verwerkt

goedkeuring

A. Boek

vrijgave

B.J. Boerema

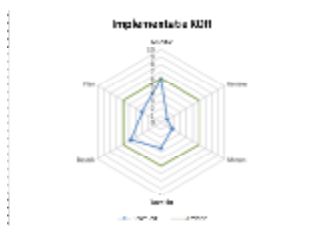
Samenvatting

In deze review Kwaliteit Openbare Ruimte wordt uitgebreid ingegaan op het proces en het beleid dat uiteindelijk leidt tot een leefbare en duurzame leefomgeving. Daarnaast wordt aan de hand van de resultaten een voorstel gedaan voor de invulling van de bezuinigingen, immers, de huidige beschikbare budgetten staan onder druk door de landelijke besluitvorming ten aanzien van de recessie.

De gemeente Westerveld beheert haar openbare ruimte vanuit een bewezen visie die vastgesteld is door haar bestuur en gedragen wordt door de beheermedewerkers. De visie is gericht op kwaliteitsgestuurd beheren. Deze visie sluit aan op de algemene beheermisssie van Westerveld en wordt afgekort met KOR (kwaliteit openbare ruimte).

Procesimplementatie

De procesimplementatie van het KOR is inmiddels een jaar aan de gang en bevat zes kritische processen (ambitie, plan, bestek, toezicht, meten en review). Deze mate van implementatie van de processen wordt getoetst.

ambitie

- + bij iedereen bekend, doelen zijn helder
- sluit niet aan bij begroting, niet actueel

plan

- + ad hoc toepassing
- geen structurele invulling, geen brede beheeroverstijgende inzet

bestek

- + deels prestatiegericht
- niet alle onderdelen prestatiegericht

toezicht

- + structureel op prestatiecontract, wordt vastgelegd in software
- overig toezicht is ad hoc, wordt niet geregistreerd

meten

- + nulmeting 2007, eenmalige meting in 2010
- geen structurele kwaliteitsmeting, geen inzicht in ontwikkeling kwaliteit

review

- + wel summier financiële terugkoppeling
- geen volledig inzicht in behaald resultaat

KOR resultaat

De kwaliteit van de openbare ruimte is inzichtelijk gemaakt. De wegen zijn geïnspecteerd en de overige onderdelen zijn geschouwd.

De kwaliteit van het asfalt in de buitengebieden en in de woongebieden is ronduit zorgelijk. Hier is geen sprake van veilig wegbeheer. Ook is de kans op kapitaalsvernietiging groot. De onderdelen groen, meubilair en verzorging zijn op niveau.

Openbare verlichting

Het beleidsplan openbare verlichting start in 2011, hierdoor is het effect van het beleid nog niet te meten.

Begraafplaatsen

Gemeente Westerveld ligt goed op schema met de uitvoering van de maatregelen om voldoende capaciteit te hebben op de begraafplaatsen. Hiermee wordt voldaan aan de doelstelling van de capaciteit in de wet op de lijkbezorging.

Wagenparkbeheer

De gemeente loopt goed op schema in het vervangingsplan van het wagenpark.

Gladheidbestrijding

De winters in Nederland zijn heel verschillend van hele zachte winters met temperaturen van nauwelijks onder het vriespunt tot de lange en koude winter van 2009/2010 met heel veel sneeuw. Door deze verschillen zijn de jaren niet te vergelijken.

Wel is het mogelijk om met behulp van de twee meetpunten en de meldingen van Meteoconsult te analyseren of er strooiroondes worden uitgespaard. Door te berekenen hoeveel zout- en loonkosten per strooiroonde nodig zijn en dat af te zetten tegen het aantal niet uitgevoerde strooiroutes is de besparing inzichtelijk te maken.

Ontwikkelen buitenbedrijf

De meeste doelstellingen uit het ontwikkelplan Buitenbedrijf zijn gerealiseerd. Het verhogen van de dienstverlening is echter niet te meten. Hiervoor zijn de meldingen van voorgaande jaren niet inzichtelijk. Met het nieuwe meldingssysteem is (nog) niet te meten of de afgesproken afhandeltijd van de verschillende soorten meldingen wordt gerealiseerd.

Aanbevelingen

ambitie

- aandacht besteden aan communicatie richting bewoners, wat mogen zij van de gemeente verwachten

plan

- op orde brengen van de infotheek, structureel in de voorbereidingen van het onderhoud projecten zoeken om werk met werk te maken

bestek

- uitbreiding van de prestatiecontracten

toezicht

- planmatig toezicht houden en registreren

meten

- structureel kwaliteit meten voor meer openheid en transparantie en de effecten van de bezuinigingen in beeld te houden, minimaal 1 x per twee jaar een inspectie op de wegen

review

- jaarlijks een integrale review opstellen voor management en bestuur ten aanzien van de behaalde resultaten, afgezet tegen de gemaakte afspraken

Openbare verlichting

Om de effecten van het beleid te monitoren is het belangrijk om de meldingen over verlichting bij te houden evenals het energieverbruik en de CO2 uitstoot.

Gladheidbestrijding

Monitoren van de effecten van de warmtesensoren, hiervoor moeten de meldingen van Meteo-consult en de resultaten van de meetpunten bijgehouden worden. Hiermee kan na de winter de besparing in zout- en loonkosten die ontstaan is worden berekend.

Wagenparkbeheer

Het vervangingsplan jaarlijks actualiseren en het milieuaspect zorgvuldig afwegen zodat voor de komende tien jaar de vervanging inzichtelijk is.

Ontwikkeling buitenbedrijf

Het meldingsysteem uit breiden om de afhandeltijd en het aantal meldingen te kunnen analyseren. Daarnaast is het belangrijk om de categorieën van de meldingen vast te leggen zodat er geen vervuiling van de gegevens ontstaat.

Invullen van de bezuiniging

Het beheerbudget moet de komende jaren teruggebracht worden met 4 ton over 2 jaar. Dit heeft consequenties voor de kwaliteit van de openbare ruimte. Voor het vastgestelde ambitie niveau was in 2009 al een tekort van 1,4 mln, dit is incl. eenmalig 3 ton die extra aan de begroting is toegevoegd.

Met het oog op deze bezuinigingen is het belangrijk een visie te vormen voor het beheer. Met andere woorden:

Hoe gaan wij de komende jaren met het beheer om, om enerzijds ervoor te zorgen dat de openbare ruimte, en met name de wegen veilig en duurzaam beheert worden, en anderzijds er bewust en efficiënt keuzes kunnen worden gemaakt ten aanzien van budgetten.

Strategierichting

De planning en begroting voor de wegen geeft een aanzienlijke achterstand (€ 10.000.000,-) aan voor het eerste onderhoudsjaar. Er is geen voldoende structureel budget binnen het wegbeheer om deze achterstand op te vangen of op korte termijn weg te werken. De overige KOR onderdelen zijn beheer technisch op een redelijk onderhoudsniveau. Daarmee vormt het wegbeheer hét zorgpunt.

De kwaliteit van de wegen brengt risico's met zich mee in de vorm van gevaarlijke situaties en claims door verkeersgevaarlijke vervorming (bijv. scheurvorming), aquaplaning, verslechterd comfort en aanzien van de wegen en grote kans op kapitaalsvernietiging.

De insteek van de strategierichting betreft het leveren van een positieve bijdrage aan de kwaliteit, zonder extra middelen.

Veiligheid en betaalbaarheid

In verband met de veiligheid en betaalbaarheid de aandacht richten op de kwaliteit van de verhardingen op de hoofdstructuur, de dorpcentra en de hoofdfietsroutes en schoolroutes (minimaal een basisniveau).

Duurzaamheid

Ten aanzien van duurzaamheid kiezen voor andere materialen, bijvoorbeeld gebakken klinker in plaats van asfalt, energiezuinige verlichting en dimmers maar ook het duurzaam afvoeren van restmateriaal voor vergisting (bermmaaisel) of verbranding (houtsnippen).

Areaal verkleinen

Minder areaal betekent minder beheren, dus minder kosten. Er wordt onderzocht welke wegen met een lage gebruikersdruk kunnen worden afgestoten (landbouwwegen, wegen in natuurgebieden) of kunnen worden omgevormd naar zandwegen.

Dorpskracht

Meer gebruik maken van de kracht vanuit de inwoners en daarmee een positief resultaat bewerkstelligen op de beheerbegroting.

Bedrijventerreinen

Onderzoeken of een vorm van parkmanagement mogelijk is, bijvoorbeeld op het gebied van de netheid van de bedrijventerreinen (zwerfafval, onkruid).

Vinger aan de pols

Om de effecten van de bezuiniging goed in de gaten te houden en te kunnen bijsturen is het noodzakelijk deze effecten structureel en regelmatig te meten, aansluitend op de metingen binnen het KOR proces.

	Inhoud	Blz.
1	Review Kwaliteit Openbare Ruimte	6
1.1	Algemene beheermissie van Westerveld	6
1.2	Wat is KOR?	6
1.3	Uitgangspunten bij de review	7
1.4	Bezuinigingsopgave	7
2	Procesimplementatie KOR	8
2.1	Zes kritische processen	8
2.1.1	<i>Ambitie</i>	9
2.1.2	<i>Plan</i>	9
2.1.3	<i>Bestek</i>	9
2.1.4	<i>Toezicht</i>	10
2.1.5	<i>Meten</i>	10
2.1.6	<i>Review</i>	10
3	Beleidsanalyse op doelstelling en resultaat	12
3.1	KOR (kwaliteit Openbare Ruimte)	12
3.2	Openbare Verlichting	15
3.3	Begraafplaatsen	15
3.4	Wagenparkbeheer	16
3.5	Gladheidsbestrijding	17
3.6	Ontwikkeling Buitenbedrijf	18
4	Aanbevelingen	20
4.1	Proces rondom KOR	20
4.2	Openbare verlichting	21
4.3	Gladheidsbestrijding	21
4.4	Wagenparkbeheer	22
4.5	Ontwikkeling Buitenbedrijf	22
4.6	Invulling van de bezuiniging	22
4.7	Roep om een strategie!	23
5	Strategierichting	24
5.1	Veiligheid en betaalbaarheid	25
5.2	Duurzaamheid	25
5.3	Areaal verkleinen	25
5.4	Dorpskracht	26
5.5	Bedrijventerreinen	26
5.6	Vinger aan de pols	26
Bijlage 1.	Omschrijving kwaliteitsniveaus	28

1 Review Kwaliteit Openbare Ruimte

Beheren is een vak apart, vaak gaat er ook veel geld in om. Dat geld moet allemaal op een zo goed mogelijke manier besteed worden om het gewenste resultaat te bereiken. Dit resultaat valt of staat met de inzet van de beheerder. Het is daarom belangrijk om te laten zien welke resultaten worden behaald en hoe ze worden behaald. In deze eerste review Kwaliteit Openbare Ruimte wordt uitgebreid ingegaan op het proces en het beleid dat uiteindelijk leidt tot een leefbare en duurzame leefomgeving.

Dat de budgetten die beschikbaar zijn voor beheer onder druk staan is een feit. Daarom is het des te meer noodzakelijk om te laten zien wat een beheerorganisatie allemaal doet, welke resultaten worden geboekt en wat dat uiteindelijk buiten oplevert.

1.1 Algemene beheermis­sie van Westerveld

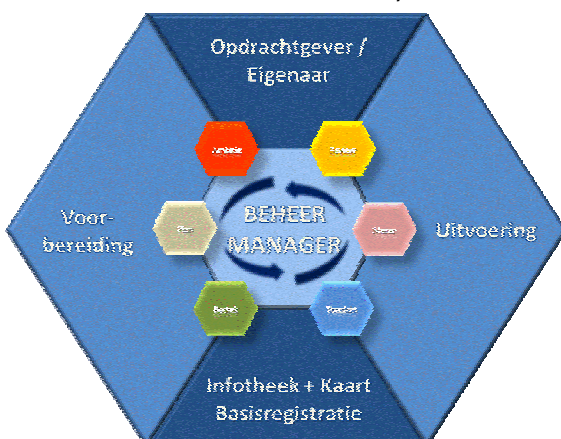
Het in de begroting geformuleerde beoogde maatschappelijke effect binnen de producten wegen, groen, water en overige ruimte betreft een aantrekkelijke, veilige en betaalbaar ingerichte gemeente.

" Het onderhoud aan wegen en andere onderdelen van de openbare ruimte worden tot een financieel haalbaar niveau teruggebracht, waarbij de prioriteit ligt bij veiligheid. Het kwaliteitsniveau is gedifferentieerd. De gemeente communiceert hierover helder met inwoners en bedrijven. Daarbij vraagt de gemeente van de inwoners en bedrijven, waar mogelijk, een eigen actieve bijdrage."

1.2 Wat is KOR?

De gemeente Westerveld beheert haar openbare ruimte vanuit een bewezen visie die vastgesteld is door haar bestuur en gedragen wordt door de beheermedewerkers. De visie is gericht op kwaliteitsgestuurd beheren. Deze visie sluit aan op de algemene beheermis­sie van Westerveld. De visie maakt het namelijk mogelijk brede statements te vertalen naar een concrete ambitie.

Binnen deze visie is de hele cyclus van het beheer afgedekt. De gemeente geeft met deze visie doelmatig en efficiënt richting aan de strategische beheerkeuzes en de daaruit voortvloeiende maatregelen. De visie is bekend onder de afkorting KOR (Kwaliteit Openbare Ruimte).

In deze review wordt onderzocht in hoeverre het KOR proces geïmplementeerd is binnen de organisatie aan de hand van zes kritische procesfactoren. Deze processen bevinden zich temidden van het spanningsveld tussen vijf verschillende doelgroepen, die allemaal met elkaar moeten samenwerken om de bewoners van de gemeente een efficiënt en effectief beheerde, leefbare en duurzame leefomgeving te bieden. De doelgroepen en procesfactoren zijn aangegeven in het model.

Hoewel het een continu proces betreft wordt het startpunt eigenlijk bepaald bij 'ambitie'. In het proces 'ambitie' wordt de programmadoelstelling van het bestuur vertaald in een concrete opgave voor de beheerorganisatie. Dat betekent dat het proces in het model tegen de klok in gaat.

1.3 Uitgangspunten bij de review

De mate en kwaliteit van de implementatie van het KOR proces wordt in kaart gebracht aan de hand van interviews. De geïnterviewden zijn op een of andere manier betrokken bij het beheren van de openbare ruimte en zijn te plaatsen in een van de vijf doelgroepen.

De resultaten van het beleid worden geanalyseerd op basis van bureaustudie, gesprekken met betrokkenen en een kwaliteitsmeting op verschillende onderdelen in de buitenruimte.

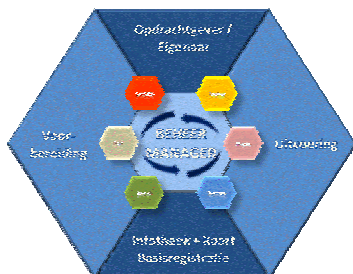
1.4 Bezuinigingsopgave

Het staat buiten kijf dat er bezuinigd moet worden. Deze landelijke ontwikkeling is ook bij de gemeente Westerveld aan de orde.

Bij de aanbevelingen in deze review worden tevens voorstellen gedaan om te kunnen voldoen aan de bezuinigingsopgave.

2 Procesimplementatie KOR

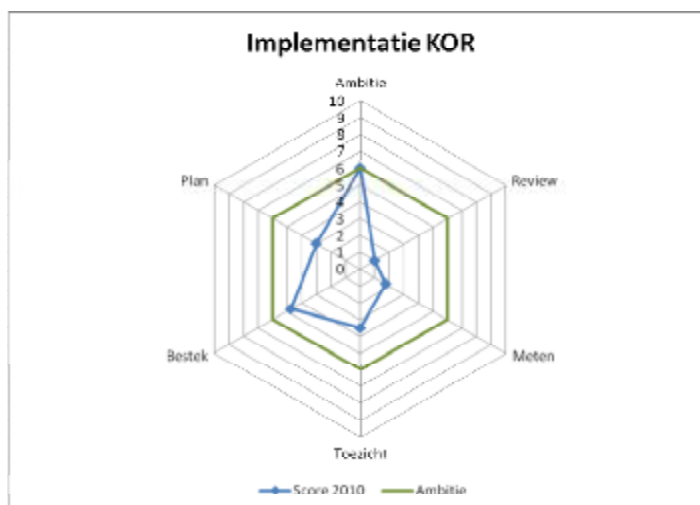
De procesimplementatie van het KOR wordt onderzocht aan de hand van het model van kwaliteits- en procesgestuurd beheer. De volgende personen zijn geïnterviewd:

<i>naam</i>	<i>functie</i>	<i>doelgroep</i>
Roelof Martens	Wethouder	Opdrachtgever
Eisso Oeseburg	Concern control	Opdrachtgever
Lex van Hal	Afdelingshoofd	Opdrachtgever
Mariska Derksen	Financieel adviseur	Opdrachtgever
Bas Splet	Teamleider	Beheermanager
Dirk Buijer	Integraal beleidsmedewerker	Beheermanager
Jac Postma	Groenbeleidsmedewerker	Vorbereiding
Johan Trompetter	Groenbeleidsmedewerker	Vorbereiding
Fred Jansen	Wegbeheerder	Vorbereiding
Johan Brugman	Rioolbeheerder	Vorbereiding
Bart van Faassen	Verkeer en vervoer	Vorbereiding
Robert Kugel	Beheertehnicus	Uitvoering
Gert-Jan Tuize	Leidinggevende buitenbedrijf	Uitvoering

2.1 Zes kritische processen

De kwaliteit van de zes kritische processen die een centrale rol spelen in het beheer zijn in kaart gebracht. Westerveld werkt vanaf maart 2009 met KOR, bij de start van KOR is geen ambitie gesteld ten aanzien van de kwaliteit van de processen na één jaar. Het is na zo'n relatief korte periode ook niet te verwachten dat alle processen allemaal even hoog scoren In de onderstaande scorekaart is derhalve het rapportcijfer 6 als basis genomen.

In de volgende paragrafen wordt elk proces kort behandeld. Hierbij wordt de behaalde score toegelicht. In het hoofdstuk 'aanbevelingen' wordt vervolgens ingegaan op de beoogde stappen ter verbetering van de kwaliteit van het proces.

2.1.1 **Ambitie**

de optimale situatie

Iedereen kent de ambitie en werkt ernaar. De ambitie is de komende vijf jaren uit te voeren met het beschikbare budget. De ambitie wordt jaarlijks gecommuniceerd naar medewerkers en burgers. Dit scheelt in het aantal meldingen, omdat de burger precies weet wat zij van de gemeente mag verwachten.

Het KOR is bij alle personen in alle doelgroepen bekend. Iedereen weet ook dat er een ambitie is vastgesteld, en dat deze ambitie uitgangspunt zou moeten zijn voor het werk. Een deel, vaak de mensen die wat verder van de beheerafdeling staan, kunnen niet aangeven wat de specifieke ambitie is.

De ambitie is echter niet actueel. De huidige begroting komt niet overeen met het gewenste kwaliteitsbeeld. Dit blijkt met name uit de wegininspectie in 2010. Ook is niet aan te tonen dat ook de inwoners van de gemeente op de hoogte zijn van de ambitie die de gemeente nastreeft.

2.1.2 **Plan**

de optimale situatie

Ieder jaar komen de beheerders van de verschillende disciplines bij elkaar om de sectorale planning en begroting (administratief en op de kaart) op elkaar af te stemmen. Ook (grote) projecten, subsidiemogelijkheden, leefbaarheid en resultaten vanuit de burgerenquêtes worden hierin meegenomen. Zij benoemen afstemmingsprojecten voor de komende 5 jaar en maken keuzes in prioritering en afspraken over financiering en bijdragen. Dit leidt tot een integrale planning.

Op dit moment worden veel plannen integraal afgestemd, bij de initiatief fase van een plan of project worden alle disciplines betrokken bij de aanpak en hoe de financiële middelen zo goed mogelijk worden ingezet. Dit wordt echter wel op ad hoc basis toegepast, indien er zich een project of plan voor doet waar mogelijk werkzaamheden gecombineerd kunnen worden. Plan wordt niet op een structurele en planmatige manier voor een langere periode ingezet, bijvoorbeeld door ieder jaar alle plannings op elkaar af te stemmen en hiermee projecten voor de komende jaren te bepalen. Er wordt voornamelijk afgestemd binnen de beheerdisciplines en niet breder in de organisatie.

2.1.3 **Bestek**

de optimale situatie

Alle bestekken zijn uitputgericht en worden voor meerdere jaren aanbesteed. Waar mogelijk worden de bestekken integraal opgesteld. Bijvoorbeeld: onkruid, veegvuil en kolken zuigen.

De gemeente hanteert deels prestatiebestekken. Dit betreft het onderhoud van het groen, onkruidbestrijding, vegen en kolken en begraaflaatsen. Het huidige prestatie contract bermen en sloten wordt geactualiseerd en afgestemd op het beleid voor Flora en Fauna. Voor de overige onderdelen zijn geen prestatiegerichte bestekken aanwezig.

2.1.4 Toezicht

de optimale situatie

Er wordt regelmatig en structureel toezicht gehouden op het werk, minimaal 1x per betalingstermijn. De strategie voor het toezicht is vastgelegd in het beheersingsplan. Hierin worden duidelijke afwegingen gemaakt over bijvoorbeeld het opleggen van kortingen en boetes. Toezichtgegevens worden schriftelijk/digitaal vastgelegd.

Het toezicht voor de prestatiebestekken wordt structureel per toezichtsronde uitgevoerd en (digitaal) vastgelegd in GBICrystal. Naast dit structurele toezicht houden de medewerkers van de gemeente de kwaliteit en voortgang in de gaten tijdens de dagelijkse werkzaamheden, deze resultaten worden echter niet vastgelegd. Naast het toezicht op beheerbestekken wordt ook toezicht gehouden op werken. Dit gebeurt echter vaak ad-hoc tussen de drukke werkzaamheden door en wordt niet vastgelegd.

2.1.5 Meten

de optimale situatie

Er wordt regelmatig en structureel geschouwd aan de hand van een meetplan om te onderzoeken welke kwaliteit de openbare ruimte heeft. Deze input maakt het mogelijk te kijken of de ambitie wordt gehaald. De meetresultaten worden jaarlijks aan het einde van het jaar breed verspreid binnen het politieke - en managementkader. De inwoners zijn betrokken bij de schouw en voeren zelf een bewonersschouw uit. Hierdoor krijgen zij 'feeling' met de systematiek en de strategie van de gemeente.

De beheerafdeling gebruikt de meetgegevens als bijstuurmiddel en als toets voor de gemaakte afspraken. Normaal gesproken wordt jaarlijks 3 à 4 keer geschouwd op verzorging en 1 keer op de technische staat. Indien er regelmatig (minimaal 1 x per twee jaar) een weginspectie plaatsvindt worden ook deze gegevens toegevoegd.

In 2007 is een nulmeting uitgevoerd toen KOR is opgestart. Hierna is de totale openbare ruimte in 2010 eenmalig voor de technische staat en de verzorging gemeten. De weginspectie wordt eens in de vijf jaar uitgevoerd. (2005 en 2010). De openbare ruimte wordt niet jaarlijks structureel gemeten. Daarnaast hebben het management en de politiek geen inzicht in de kwaliteitsontwikkeling van de openbare ruimte.

2.1.6 Review

de optimale situatie

Er wordt jaarlijks een reviewrapport opgesteld. In dit rapport worden de resultaten van het lopende jaar uiteengezet inclusief een confrontatie met de ambitie. Op basis van de behaalde resultaten wordt tevens vooruitgekeken naar de komende jaren. De review vormt daarmee belangrijke input voor de beheerstrategie en de uitvoeringsplannen.

Resultaten van het toezicht op de prestatiebestekken worden doorgesproken met de portefeuille houder en de dorpsgemeenschappen. Daarnaast vindt een summier financiële terugkoppeling plaats in de programmaverantwoording. Buiten openbare

werken wordt geen inzicht gegeven in de behaalde resultaten en de onderbouwing van
beheerstrategieën.

3 Beleidsanalyse op doelstelling en resultaat

De beleidsanalyse vindt plaats aan de hand van de gestelde doelstellingen die vastgelegd zijn in het beleid. Daarbij wordt onderzocht met behulp van gesprekken in de organisatie, bureaustudie en een kwaliteitsmeting in de buitenruimte, in hoeverre doelstellingen voor 2010 zijn behaald. De volgende beleidsonderdelen komen aan bod:

<i>beleidsonderdeel</i>	<i>planduur</i>	<i>vaststelling</i>
KOR	v.a. 2009	maart 2009
Openbare verlichting	2011 - 2015	2011
Begraafplaatsen	2008 - 2030	2008
Wagenparkbeheer	10 jr.	jaarlijkse bijstelling
Gladheidsbestrijding	2010 - 2011	september 2010
Ontwikkeling Buitenbedrijf	2006 - 2011	mei 2006

3.1 KOR (kwaliteit Openbare Ruimte)

Beschrijving

De gemeente heeft een kwaliteitsambitie vastgesteld in maart 2009. Deze ambitie bepaalt de opgave voor het beheer. De ambitie bestaat uit een kwaliteitsniveau en maakt onderscheid in verschillende functiegebieden en in beheerdisciplines. Er zijn vijf kwaliteitsniveaus. Elk kwaliteitsniveau heeft een eigen kostenplaatje. In bijlage 1 volgt een algemene omschrijving van de verschillende niveaus.

Met dit beheerbeleid wordt gestreefd naar optimale kwaliteit door vastomlijnde doelen, heldere afspraken en controleerbare resultaten.

Doelstelling

De gemeenteraad heeft gekozen voor scenario 'Handhaven huidige kwaliteit'. Dit scenario is in onderstaand overzicht weergegeven.

	Verzorging	Verharding	Groen	Meubilaar
Dorpscentrum	B	B	B	B
Hoofdstructuur	B	B	B	B
Woongebied	B	B	B	B
Bedrijventerrein	B	B	L	H
Buitengebied	H	B	B	B
Begraafplaats	B	B	B	B
Totaal	B	B	B	B

De financiële middelen die hierbij vrijgegeven zijn, zijn niet toereikend om de ambitie volledig in te vullen. Het budget is voor 2009 en 2010 verhoogd met 3 ton, echter er is dan nog steeds een structureel tekort van 1,4 miljoen euro. Deze tekorten worden aangevuld met incidenteel aan te vragen middelen.

Daarnaast wordt aandacht besteed aan:

- meer gecombineerd uitvoeren van werkzaamheden op het gebied van riolering, groen en wegen;
- actiever beleid op subsidiemogelijkheden;
- verkoop snoeihout;
- toepassen duurzame materialen;
- werken op basis van meerjarige prestatiecontracten;
- afstoten van beheerareaal.

Resultaat

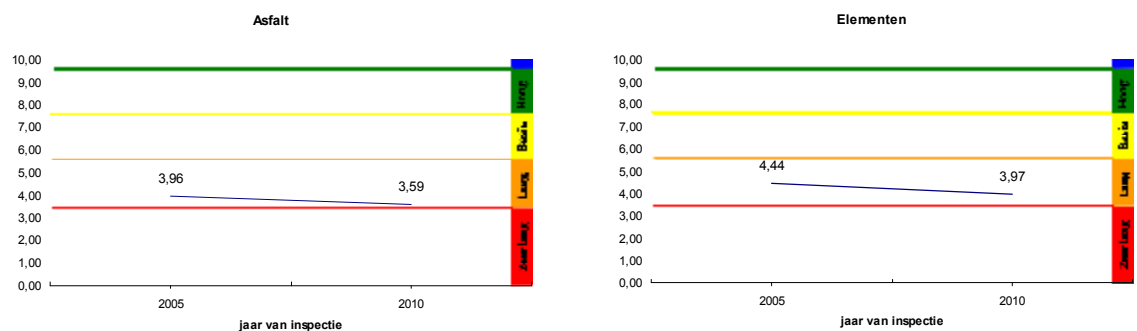
De kwaliteit van de openbare ruimte is in 2010 gemeten. De verharding is geïnspecteerd, de onderdelen groen, verzorging en meubilair zijn geschouwd. Onderstaand schema geeft de resultaten weer van 2010.

	Verzorging	Verharding	Groen	Meubilair
Totaal 2010				
Dorpscentrum	B	L	L	B
Hoofdstructuur	H	B	B	B
Woongebied	H	L	B	B
Bedrijventerrein	H	H	L	B
Buitengebied	B	L	B	B
Begraafplaats	ZH	L	B	H
Totaal	H	L	B	B

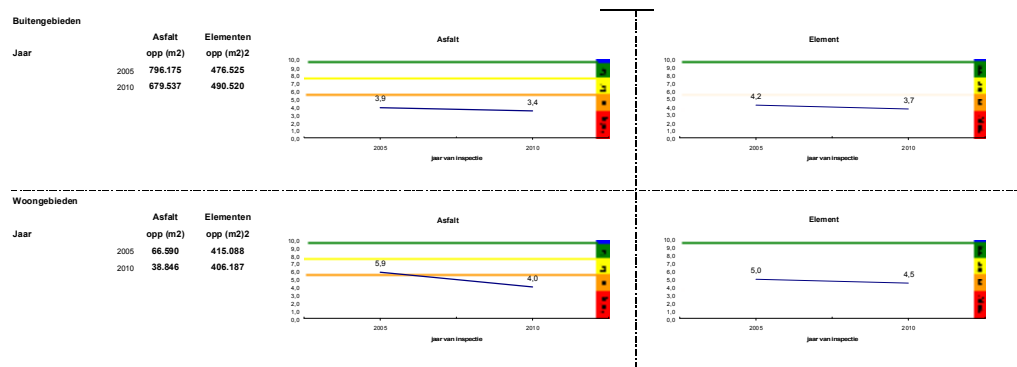
Bij een inspectie is er sprake van 100% dekking van het areaal. Dit betreft circa 1.8 mln. m² verharding. De schouw heeft plaatsgevonden op basis van een representatieve steekproef. Op dit moment betreft dat geen structurele meting, maar een momentopname. Met name voor het onderdeel verzorging (zwerfafval, onkruid) speelt dit een rol, omdat dit onderdeel snel aan verandering onderhevig kan zijn.

Verhardingen

De kwaliteit van de verhardingen is gemiddeld gezien laag, op zowel het areaal asfalt als wel het areaal elementen (klinkers en tegels).

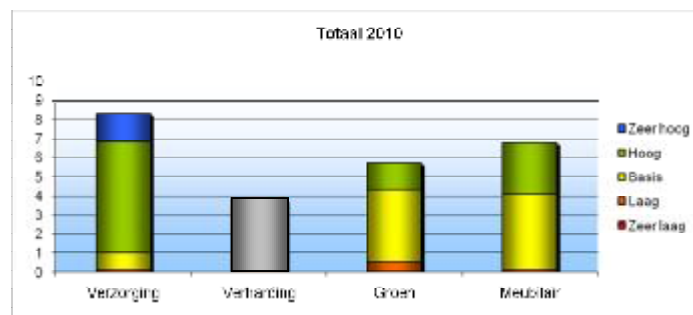
Dit beeld wordt voornamelijk veroorzaakt door de slechte kwaliteit van asfaltwegen in het buitengebied (asfalt: zeer laag!) en in de woongebieden:

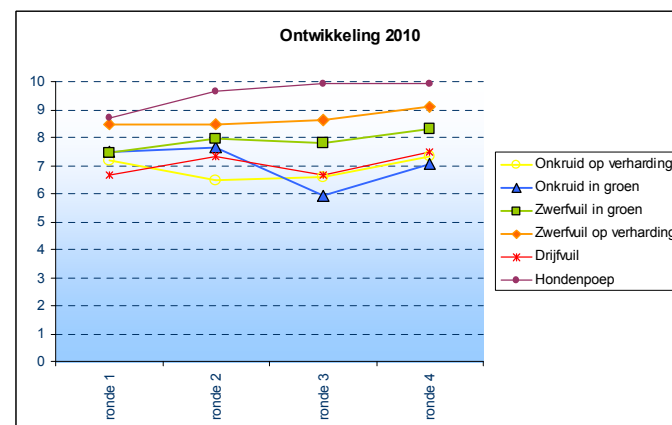
De elementenverharding zit in alle structurelementen onder een basisniveau, met uitzondering van bedrijventerreinen en de hoofdstructuur. Daar is het gemiddelde niveau basis. Het betreft hier relatief kleine arealen.

In de grafiek is tevens het resultaat van de vorige inspectie in 2005 opgenomen. Zichtbaar wordt een lichte kwaliteitsdaling.

Groen, verzorging en meubilair

De onderdelen groen, verzorging en meubilair scoren gemiddeld een basisniveau. Bij alle onderdelen wordt een klein aandeel in het lage niveau aangetroffen. Bij groen is dit het grootst, circa 10%. Dit aandeel wordt veroorzaakt door het kwaliteitsniveau van het groen in het dorpscentrum. Het betreft hier de kwaliteit van gazon en bosplantsoen.

Conclusie

De kwaliteit van het asfalt in de buitengebieden en in de woongebieden is ronduit zorgelijk. Hier is geen sprake van veilig wegbeheer. Ook is de kans op kapitaalsvernietiging groot.

kapitaalsvernietiging

0-3 jaar - matig, met oplopende renovatieachterstanden

3-5 jaar - ernstig, met grote renovatieachterstanden

5-10 jaar - zeer ernstig, met zeer grote renovatieachterstanden

De onderdelen groen, meubilair en verzorging zijn grotendeels op niveau.

3.2 Openbare Verlichting

Beschrijving

Het openbare verlichtingsplan is gericht op een besparing van energie- en onderhoudskosten en CO2 uitstoot zonder dat de veiligheid in het geding komt.

Doelstelling

De doelstelling is om de gemeente bij duisternis zo goed mogelijk te laten functioneren waarbij de openbare verlichting bijdraagt aan een sociaal veilige, verkeersveilige en leefbare situatie. De wettelijke randvoorwaarden bij deze doelstelling zijn dat de verlichtingsinstallatie goed onderhouden moet worden zodat zich geen ongevallen voordoen door defecten of slecht onderhoud. Daarnaast is de Europese randvoorwaarde om in 2020 de CO2 uitstoot minimaal 20% te verlagen t.o.v. 1990. In Nederland is deze randvoorwaarde zelfs verhoogd tot 30%. Daarnaast is er de randvoorwaarde in om periode jaarlijks het energie verbruik met 2% te verminderen tot 30% in 2020 en van de inkoop het aandeel duurzame energie tot 20% te verhogen.

Resultaat

Om te voldoen aan de doelstelling en randvoorwaarden hanteert de gemeente de volgende strategie. Het onderhoud wordt gericht op preventief onderhoud zodat de installatie optimaal en betrouwbaar blijft functioneren, daarmee worden defecten zoveel mogelijk voorkomen. Daarnaast worden lichtpunten in het buitengebied verwijderd, wat een besparing in onderhoud-, energiekosten en een reductie van CO2 betekend. Om het energieverbruik en CO2 uitstoot nog verder terug te dringen worden oude lampen vervangen door energiezuinige lampen en worden waar mogelijk dimmers toegepast.

Het beleidsrapport ligt op dit moment als voorstel in het College en is nog niet door de Raad bekrachtigd.

Conclusie

Het beleidsplan openbare verlichting start in 2011, hierdoor is het effect van het beleid nog niet te meten.

3.3 Begraafplaatsen

Beschrijving

Vanuit de wet op de lijkbezorging is de gemeente verplicht om ervoor te zorgen dat er voldoende vrij beschikbare grafruimte aanwezig is. Het rapport 'Capaciteitsberekening

'begraafplaatsen' is opgesteld om de capaciteit van alle begraafplaatsen inzichtelijk te maken.

Doelstelling

Om te voldoen aan de wet op de lijkbezorging zijn een aantal maatregelen nodig. Voor een aantal begraafplaatsen betekent het vergroten van de capaciteit door het ruimen van graven, het aanleggen van urnengraven en het plaatsen van een urnenmuur. In de volgende tabel staat per begraafplaats aangegeven in welk jaar er capaciteitsproblemen te verwachten zijn.

	Diever	Dwingeloo	Havelte	Uffelte	Vledder	Wapserveen	Zorgvlied
Graven	2011	2030	2027	2057	2011	2057	2048
Kindergraven	2008	2025	2008	2057	2060	2112	2008
Urnengraven	2038	2057	2008	2009	2009	2030	2039
Plaatsen urnenmuur	2018	2011	2013	2027	2015	2022	2009

 capaciteitprobleem tot 2018

 capaciteitprobleem 2018 - 2027

 capaciteitprobleem na 2027

Resultaat

In onderstaande tabel zijn de resultaten van de voortgang van de capaciteitsmaatregelen weergegeven. Op de begraafplaats Diever en Vledder is de capaciteit vergroot door een uitbreiding van 300 graven.

	Diever	Dwingeloo	Havelte	Uffelte	Vledder	Wapserveen	Zorgvlied
Graven	2009	2030	2027	2057	2009	2057	2048
Kindergraven	2009	2025	2008	2057	2060	2112	2008
Urnengraven	2038	2057	2008	2009	2009	2030	2039
Plaatsen urnenmuur	2018	2011	2013	2027	2015	2022	2009

 uitgevoerd

 in voorbereiding

Conclusie

Gemeente Westerveld ligt goed op schema met de uitvoering van de maatregelen om voldoende capaciteit te hebben op de begraafplaatsen. Hiermee wordt voldaan aan de doelstelling van de capaciteit in de wet op de lijkbezorging.

3.4 Wagenparkbeheer

Beschrijving

Het rapport duurzaam wagenparkbeheer is gericht op de vervanging van de wagenpark. Een belangrijke randvoorwaarde bij de vervanging is dat er milieu- en kostenbewuste keuzes gemaakt worden.

Doelstelling

De doelstelling van het wagenparkbeheer is om de vervanging zoveel mogelijk milieu- en kostenbewust uit te voeren.

Resultaat

Het vervangingsplan wordt jaarlijks geactualiseerd zodat voor de komende tien jaar de vervanging inzichtelijk is. Het milieuaspect wordt per machine/voertuig zorgvuldig afgewogen.

Conclusie

De gemeente loopt goed op schema in het vervangingsplan van het wagenpark.

3.5 Gladheidsbestrijding

Beschrijving

Het draaiboek voor de gladheidsbestrijding is opgesteld om inzicht te geven in de wijze waarop de gladheid bestreden wordt. Het geeft de burgers duidelijkheid over de aanpak van de gladheidsbestrijding.

De gemeente werkt tijdens de winterperiode met een piketdienst. Deze piketdienst heeft nauw contact met Meteo-consult, indien er binnen vijf uur gladheid wordt verwacht krijgt de gemeente een waarschuwing. Hierdoor kan preventief gestrooid worden. In geval van sneeuwval gaat de strooiploeg over op sneeuwschuiven en curatief strooien. In 2010 is een meetpunt aangebracht op een strategische plek in de gemeente die de wegdektemperatuur en het restzout op het wegdek registreert. Hierdoor kan samen met de waarschuwing van Meteo-consult nog nauwkeuriger bepaald worden of er daadwerkelijk gestrooid moet worden. Met deze methode kunnen strooirondes uitgespaard worden wat een besparing van zout- en loonkosten oplevert. In 2011 wordt een tweede meetpunt op een strategische plek aangebracht.

Doelstelling

Volgens het burgerlijk wetboek heeft de gemeente de zorgplicht om haar wegen schoon te houden.

Resultaat

De gemeente voldoet aan de eisen die aan de wegbeheerder worden gesteld.

Conclusie

De winters in Nederland zijn heel verschillend van hele zachte winters met temperaturen van nauwelijks onder het vriespunt tot de lange en koude winter van 2009/2010 met heel veel sneeuw. Door deze verschillen zijn de jaren niet te vergelijken.

Wel is het mogelijk om met behulp van de twee meetpunten en de meldingen van Meteo-consult te analyseren of er strooirondes worden uitgespaard. Door te berekenen hoeveel zout- en loonkosten per strooironde nodig zijn en dat af te zetten tegen het aantal niet uitgevoerde strooiroutes is de besparing inzichtelijk te maken.

Schaarste in de zoutleverantie kan daarnaast een nadelig effect hebben op de kosten voor de gladheidsbestrijding.

Aanvullende uitleg:

De aansprakelijkheid bij ongevallen als gevolg van gladheid door sneeuw, ijsel of rijp, wordt dus beoordeeld op grond van de onrechtmatige daad. Er is echter een verschil tussen gladheid door bijvoorbeeld sneeuw en willekeurige voorwerpen die op de weg terechtkomen.

Wanneer een wegbeheerder aansprakelijk wordt gesteld op basis van een onrechtmatige daad, dan dient de burger het bewijs hiervoor te leveren. Wanneer de wegbeheerder een claim ten gevolge van gladheid wil weerleggen, dan dient hij aan te tonen dat hij niet tekort is geschoten in de zorgvuldigheid die hij in het maatschappelijk verkeer ten opzichte van anderen dient te tonen.

De wegbeheerder heeft niet de plicht een volmaakte veiligheid te bewerkstelligen. Er geldt voor de wegbeheerder een inspanningsverplichting en geen garantielijplicht. Hij dient alle mogelijke inspanningen te verrichten om eventuele schade te beperken. Daarnaast speelt natuurlijk ook het weggedrag van de weggebruiker in relatie tot de omstandigheden een rol.

De onderstaande punten kunnen bijdragen aan het voorkomen dat de wegbeheerder aansprakelijk wordt gesteld voor de schade bij ongevallen door gladheid:

- Een degelijk gladheidbestrijdingsplan met routes en prioritering;
- Het bijhouden van een goede administratie van de gereden strooiroutes en tijden;
- De prioritering bij bijzondere risico's;
- Een analyse van gladheidgevaarlijke weggedeelten, mede naar aanleiding van klachten uit het verleden, bij voorkeur vastgelegd in een klachtenregistratiesysteem;
- De controle van de effectiviteit van strooiacties en het vastleggen van knelpunten;
- Een adequate voorlichting aan bewoners en ondernemers;
- Opstellen van een evaluatie.

Kortom: **de wegbeheerder dient aan te tonen dat hij zorgvuldig gehandeld heeft. Daarmee dient hij te voldoen aan de in artikel 6:162 BW opgesloten zorgvuldigheidsnorm.**

3.6 Ontwikkeling Buitenbedrijf

Beschrijving

In het ontwikkelplan is beschreven hoe het buitenbedrijf in de toekomst gaat werken. Het plan richt zich op de onderdelen taken/werkzaamheden, capaciteit en huisvesting. Deze onderdelen zijn geëvalueerd in relatie met de doelstelling met een ontwikkeltraject als gevolg. Als laatste zijn gerelateerde vervolgacties in beeld gebracht. In deze review is gekeken in hoeverre de doelstellingen zijn gerealiseerd en hoe de gerelateerde vervolgacties zijn uitgewerkt.

Doelstelling

- Betere dienstverlening
- Betere kwaliteit producten
- Beter inzicht in marktconform werken
- reductie aantal medewerkers, zonder gedwongen ontslagen
- Effectiever omgaan met financiële middelen

Resultaat

- De verdeling van taken en werkzaamheden is volledig uitgewerkt in wat de eigen dienst zelf doet en wat uitbesteed wordt.
- Steunpunt Havelte/Dieverbrug is samengevoegd tot een vernieuwd steunpunt in Dieverbrug.
- De formatie is teruggebracht van 23,11 fte naar 18 fte.
- De tarieven zijn marktconform en worden in 2011 opnieuw geactualiseerd.

Aan de hand van de soort en het aantal meldingen is de dienstverlening richting de burger te analyseren. In mei is het nieuwe meldingen systeem ingezet, vanaf die tijd zijn er 854 meldingen geregistreerd. Door meldingen samen te voegen ontstaat het volgende overzicht.

Meldingen	st	%
Afval	53	6%
Meubilair, bebording, verlichting	50	6%
Beplanting	94	11%
Gras en bermen	52	6%
Bomen	155	18%
Bos en natuurgebieden	17	2%
Kunstwerken	1	0%
Verharding en wegen	133	16%
Gebouwen	2	0%
Geluidsoverlast	1	0%
Ongedierte	51	6%
Overig	125	15%
Parkeren	16	2%
Riool	82	10%
Speelvoorzieningen	9	1%
Water	13	2%
Totaal	854	100%

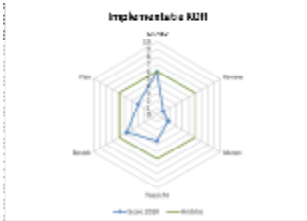
De meeste meldingen komen binnen over bomen gevolgd door verharding en wegen.

Conclusie

De meeste doelstellingen uit het ontwikkelplan Buitenbedrijf zijn gerealiseerd, het ontwikkelplan is in 2008 afgerond. Het verhogen van de dienstverlening is echter niet te meten. Hiervoor zijn de meldingen van voorgaande jaren niet inzichtelijk. Met het nieuwe meldingensysteem is (nog) niet te meten of de afgesproken afhandeltijd van de verschillende soorten meldingen wordt gerealiseerd.

4 Aanbevelingen

4.1 Proces rondom KOR

Om op korte termijn (< 1 jaar) op alle processen in het KOR minimaal een zes of hoger te scoren zijn er stappen nodig. Per proces is aangegeven wat nodig is om de score te verhogen.

Ambitie

De ambitie behaalt al score zes en behoeft in principe minder aandacht. Belangrijk is om deze ambitie ook te delen met inwoners, zodat inwoners weten wat ze mogen verwachten en wanneer situaties meldenswaardig zijn. Daarnaast is de huidige ambitie niet actueel, omdat met het huidige budget niet de afgesproken kwaliteit kan worden gehaald. Het geformuleerde advies bij de vaststelling van het KOR is niet volledig meetbaar en dubbelzinnig. Het is bijvoorbeeld niet duidelijk op welk niveau fietspaden worden onderhouden.

Plan

Voor het op de juiste manier uitvoeren van plan is volledige infotheek van belang. Op dit moment wordt daaraan gewerkt zodat alle afzonderlijke plannings en begrotingen grafisch en eenduidig beschikbaar zijn. Structureel in de voorbereidingen van het onderhoud de plannings van de verschillende disciplines naast elkaar leggen en op elkaar afstemmen. Hierdoor kunnen projecten benoemd worden om werk met werk te maken. Dit betreft een beheeroverstijgende afstemming en kan plaatsvinden op basis van de kwalitatieve planning voor de komende vijf jaar.

Bestek

Aansluitend op de aanvullende punten bij de vaststelling van de ambitie en het optimaliseren van het KOR proces is het nodig om de prestatiecontracten verder uit te breiden naar in ieder geval wegbeheer.

Toezicht

Het toezicht planmatig opzetten, in iedergeval minimaal 1 keer per betalingstermijn toezicht houden. Ook tussentijds toezicht (digitaal) vastleggen. Voor het beheersen van het contract een beheersingsplan opstellen waarin duidelijk de rollen en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd. Ook kan in dit plan de strategie van het opleggen van boetes worden opgenomen. Hierdoor vormt het een duidelijk handvat voor het beheersen van de contracten. Ook voor het toezichthouden op werken afspraken maken over de methode, de frequentie, het vastleggen en de consequenties.

Metten

Om meer openheid en transparantie te geven over de stand van zaken van het onderhoud is het nodig om structureel de kwaliteit te meten. Het is een feit dat een dergelijke meting geld kost en drukt op de begroting. Inzicht is echter ook veel waard en kan ingezet worden om budgetten te sturen en aantoonbaar te maken.

De CROW publicatie 147 beveelt aan om wegen minimaal 1 x per twee jaar te inspecteren. Daarnaast is een meerjaarlijkse schouw noodzakelijk om vinger aan te pols te houden met betrekking tot het groen, meubilair en de verzorging. Het inzicht dat deze metingen

oplevert is essentieel in de communicatie met management en politiek en kan gebruikt worden om aan te tonen dat ofwel de ambitie wordt gehaald, ofwel de ambitie bijgesteld moet worden. Momenteel worden de resultaten van het toezicht op de prestatiebestekken gebruikt om de kwaliteit in de gaten te houden en bij te sturen.

Review

Het evalueren van afspraken is een vast onderdeel van de beheercyclus. Enerzijds om terug te kijken op een afgelopen jaar en de afspraken, kwaliteit en budget te verantwoorden, anderzijds om vooruit te kijken op de strategie voor de komende jaren. Om ervoor te zorgen dat alle stappen in een jaar die input moeten leveren voor een review genomen worden, is het opstellen van een beheerkalender een handvat.

In deze review worden tevens andere beleidsdoelen, areaalontwikkelingen, budgetontwikkelingen meegenomen. Belangrijk is het stellen van concrete kritische prestatie-indicatoren als vertrekpunt.

4.2 Openbare verlichting

Om de effecten van het beleidsplan te monitoren is het belangrijk om het aantal meldingen over verlichting bij te houden evenals het energieverbruik en de CO₂ uitstoot. Het beleidsplan is opgesteld voor de periode van 2011 tot 2015, een aandachtspunt is om tijdig het beleid te actualiseren/vernieuwen om te borgen dat de doelstellingen van 2020 worden gerealiseerd. Daarnaast kunnen de resultaten uit de ongevalen statistieken worden geanalyseerd of er een stijging of daling is opgetreden in gebieden waar verlichting is verwijderd.

4.3 Gladheidbestrijding

Om het effect van het plaatsen van de warmtesensoren te meten is het van belang de meldingen van Meteo-consult en de resultaten van de meetpunten bij te houden. Hiermee kan geanalyseerd worden of er strooirondes zijn uitgespaard en kan na de winter de besparing in zout- en loonkosten die ontstaan is worden berekend.

Om blijvend te voorkomen dat de wegbeheerder bij gladheid aansprakelijk wordt gesteld zijn de volgende punten van belang om op orde te houden:

- Een degelijk en actueel gladheidbestrijdingsplan met routes en prioritering;
- Het bijhouden van een goede administratie van de gereden strooiroutes en tijden middels de GPS in de auto's;
- Vastleggen en uitvoeren van prioritering bij bijzondere risico's;
- Een analyse van gladheid van gevaarlijke weggedeelten, mede naar aanleiding van klachten uit het verleden, bij voorkeur vastgelegd in een klachtenregistratiesysteem;
- Controle van de effectiviteit van strooiacties en het vastleggen van knelpunten;
- Adequate voorlichting aan bewoners en ondernemers;
- Opstellen van een evaluatie na iedere winterperiode.

4.4 Wagenparkbeheer

Het voortzetten van het jaarlijks actualiseren van het vervangingsplan zodat voor de komende tien jaar de vervanging inzichtelijk is. Bij de aanschaf van nieuwe voertuigen het milieuaspect zorgvuldig afwegen.

4.5 Ontwikkeling Buitenbedrijf

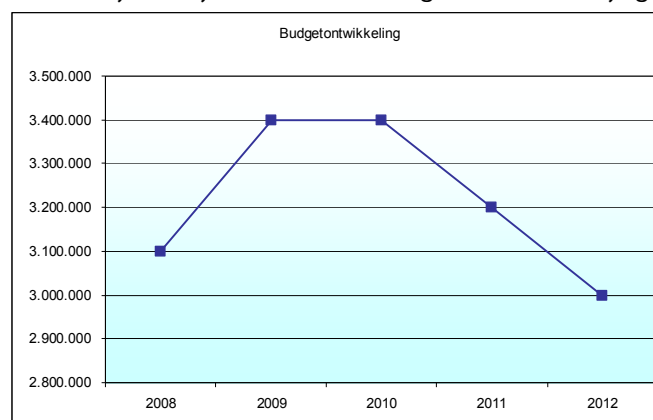
Het ontwikkelplan van Buitenbedrijf is in 2008 afgerond en de meeste doelstellingen zijn gerealiseerd. Met het nieuwe meldingsysteem is straks goed te meten of de afgesproken afhandeltijd van de verschillende soorten meldingen wordt gerealiseerd. Om de service gerichtheid te meten is het noodzakelijk om dergelijke gegevens te analyseren. Aanbeveling is om het meldingsysteem uit te breiden om de afhandeltijd en het aantal meldingen te kunnen analyseren. Daarnaast is het belangrijk om de categorieën van de meldingen vast te leggen zodat er geen vervuiling van de gegevens ontstaat. Deze aanpassingen kunnen meegenomen worden in de optimalisatie van de meldingen in het kader van het project 'Westerveld heeft antwoord' binnen het zaakstelsel GovUnited.

4.6 Invulling van de bezuiniging

Het beheerbudget moet de komende jaren teruggebracht worden met 4 ton over 2 jaar. Dit heeft consequenties voor de kwaliteit van de openbare ruimte. Voor het vastgestelde ambitie niveau was in 2009 al een tekort van 1,4 mln. Hiervoor is destijds twee jaar 3 ton extra aan de begroting toegevoegd. Daarnaast is de toezegging gedaan dat als er meer financiële ruimte ontstaat in de gemeentelijke begroting dat dat besteed wordt aan de verhoging van de kwaliteit van de openbare ruimte.

De bezuiniging van 4 ton drukt zwaar op de verharding en de begraafplaatsen. Bij verharding betekent dat, dat de kwaliteit naar beneden zal zakken. Op de begraafplaatsen zijn maatregelen uitgevoerd voor de uitbreiding van de begraafcapaciteit.

De ontwikkelingen in de begroting van de afgelopen jaren en de bezuiniging van de komende jaren zijn in onderstaande grafiek inzichtelijk gemaakt.

Bij de bezuinigingen op de post speelvoorzieningen wordt ingestoken op een verlaging van de kwantiteit in plaats van de kwaliteit van de speeltoestellen in verband met veiligheid en aansprakelijkheid. Hiervoor moet een analyse uitgevoerd worden om te bepalen hoeveel en op welke locaties toestellen verwijderd worden.

Door de forse bezuinigingen en het tekort wat al aanwezig was in het budget zal de kwaliteit van de openbare ruimte naar verwachting in zo'n 5 - 10 jaar naar het niveau in onderstaand overzicht zakken.

	Verzorging	Verharding	Groen	Meubilair
Dorpscentrum	L	B	L	L
Hoofdstructuur	L	B	L	L
Woongebied	L	L	L	L
Bedrijventerrein	L	L	L	L
Buitengebied	L	L	L	L
Begraafplaats	B	L	L	L

Dit kwaliteitsbeeld is iets duurder dan het budget dat beschikbaar is incl. de bezuinigingen. Maar de inschatting is dat met het budget dat overblijft wel dit scenario te realiseren.

4.7 Roep om een strategie!

De meetresultaten vanuit de schouw geven een redelijk verzorgd, tot goed verzorgd beeld aan van de onderdelen groen, meubilair en de verzorging (onkruid, zwerfafval e.d.). De kwaliteit van wegen is echter zorgelijk, zoals de inspectie aangeeft.

Mede met het oog op de bezuinigingen is het belangrijk een visie te vormen voor het beheer. Met andere woorden:

Hoe gaan wij de komende jaren met het beheer om, om enerzijds ervoor te zorgen dat de openbare ruimte, en met name de wegen veilig en duurzaam beheert worden, en anderzijds er bewust en efficiënt keuzes kunnen worden gemaakt ten aanzien van budgetten.

In hoofdstuk vijf wordt een strategierichting gegeven waarbij rekening wordt gehouden met de invulling van de noodzakelijke bezuinigingen.

5 Strategierichting

Uit de meest recente inspectie blijkt dat de kwaliteit van de wegen deels op een laag niveau is. De planning en begroting geeft daarom een aanzienlijke achterstand aan voor het eerste onderhoudsjaar. Deze achterstand betreft circa € 10.000.000,-. Er is geen voldoende structureel budget binnen het wegbeheer om deze achterstand op te vangen of op korte termijn weg te werken.

De overige KOR onderdelen zijn beheertechnisch op een redelijk onderhoudsniveau. Daarmee vormt het wegbeheer hét zorgpunt. Wij richten daarom in deze visie / strategierichting onze pijlen op het wegbeheer.

In tijden van recessie moet op alle fronten bezuinigd worden. Omdat de kwaliteit van de wegen op dit moment niet voldoet aan de ambitie kan op het wegbeheer eigenlijk niet worden bezuinigd. Nog minder budget betekent nog grotere risico's op de wegen ten aanzien van de kans op kapitaalvernietiging en veilig weggebruik. De ondergrens voor veilig en duurzaam weggebruik is immers de ondergrens van het basisniveau. Een deel van de wegvakken scoort in de inspectie een cijfer aan de ondergrens van een laag niveau.

Risico's

Kwaliteitsdaling bij verharding gaat langzaam. Het duurt lang voordat bepaalde effecten zichtbaar worden. De huidige kwaliteit zal bij gelijkblijvend budget, maar zeker ook bij teruglopend budget, geleidelijk verder dalen tot beneden de ondergrens van laag.

De kosten die gemaakt moeten worden om de verharding weer terug te brengen naar een acceptabel niveau lopen jaar op jaar steeds meer op. Delen van de wegen zitten op een laag niveau. Dit leidt ten aanzien van de veiligheid van het weggebruik tot gevaarlijke situaties, die leiden tot ongevallen. Denk hierbij aan bijvoorbeeld aquaplaning en schade aan auto's. De gemeente kan voor schade en letsel aansprakelijk gesteld worden. Doordat de kwaliteit achteruit gaat van de openbare ruimte zullen ook de schadeclaims gaan toenemen.

Een lage kwaliteit komt de duurzaamheid van het onderhoud niet ten goede. Wanneer het noodzakelijke onderhoud wordt uitgesteld en er is een zwaardere/duurdere onderhoudsmaatregel nodig, dan neemt de duurzaamheid van de weg af. De kosten voor het onderhoud stijgen dan (exponentieel).

Daarnaast is op basis van comfort en aanzien een lage kwaliteit niet wenselijk. De niveaus laag en zeer laag veroorzaken door scheuren, hobbels en onvlakheden veel hinder bij de weggebruiker. Een wegvakonderdeel waar veel kleinschalige reparaties zijn uitgevoerd, heeft een minder aantrekkelijk aanzien dan een gloednieuw wegvak. De uitstraling van een wegvak heeft ook invloed op het weggedrag. Visuele uitstraling van de weg neemt af naarmate het niveau zakt. Bij de niveaus laag en zeer laag heeft de negatieve uitstraling een negatieve invloed.

Het beschikbaar stellen van extra gelden is geen optie binnen het politieke klimaat in Westerveld. Om de bezuinigingen op de juiste manier te volbrengen is een goede visie noodzakelijk. In deze rapportage is een richting voor een dergelijke visie weergegeven,

waarin de insteek is om zoveel mogelijk een positieve bijdrage te kunnen leveren aan de kwaliteit van het beheer, zonder daarbij extra middelen te hoeven aanwenden.

5.1 Veiligheid en betaalbaarheid

Veiligheid in de openbare ruimte is in het collegeprogramma een belangrijk item. Daarbij is in relatie tot de bezuinigingen betaalbaarheid ook een speerpunt. Om deze reden wordt in deze visie voorgesteld de aandacht te vestigen op de verharding van de hoofdstructuur, de dorpcentra van de vier grote dorpen en de hoofdroutes van de recreatieve fietsroutes en schoolroutes. Voorgesteld wordt om in ieder geval deze onderdelen minimaal op een basis niveau te onderhouden. Bij onderhoud van verharding op een laag kwaliteitsniveau ontstaat kapitaalvernietiging. Dit omdat er dan duurdere maatregelen nodig zijn om de schade te herstellen. Bijvoorbeeld als een scheur niet tijdig hersteld wordt ontstaat er meer schade wat duurder is om te herstellen.

5.2 Duurzaamheid

Westerveld zet zich in om duurzaam met de openbare ruimte om te gaan. Het verhardingsmateriaal van de wegen is ook onder te verdelen naar duurzaamheid. Zo is asfalt veel minder duurzaam dan gebakken klinkers. Het is een voorstel om als een asfalt weg dusdanig slecht is aan een reconstructie toe is om te vormen naar een klinkerweg. Een weg omvormen van asfalt naar klinkers is een dure ingreep, daarnaast zijn gebakken klinkers duurder in aanschaf dan betonklinkers. Daarnaast treedt bij een slechte asfaltweg kwaliteitsvernietiging op.

Een andere vorm van duurzaamheid is bijvoorbeeld het vergisten van biomassa. Door houtsnippers na het snoeien van heesters en/of bomen niet naar de composteer inrichting te brengen maar te laten vergisten is Westerveld duurzaam bezig met het afvoeren van de restmaterialen. Daarnaast kan ook het maaisel van de bermen worden afgevoerd naar een vergistinginstallatie. Hierdoor ontstaat naast een duurzame doelstelling ook een besparing omdat het maaisel dan geld oplevert ipv geld kost door de hoge storkosten.

Ook in het kader van duurzaamheid wordt de openbare verlichting aangepast. Zo worden de lampen vervangen door energiezuinige verlichting en wordt een deel van de lantaarnpalen verwijderd waar het geen gevaarlijke situaties oplevert. Dit levert een besparing in onderhoudskosten en energiekosten op.

5.3 Areaal verkleinen

Een andere besparing van de onderhoudskosten kan ontstaan door de het afstoten van openbaar groen en bossen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om afstoten van openbare ruimte aan partijen als Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. Een gedeelte van het water kan in overleg aan het waterschap overgedragen worden. Daarnaast is het mogelijk om openbare ruimte over te dragen aan verenigingen zoals een visvijver aan een visvereniging en een ijsbaan aan de ijsvereniging.

De gemeente heeft sinds 2005 al 36 ha aan bos afgestoten, hiermee is het grootste gedeelte van het groen wat afgestoten kan worden al gerealiseerd en is daar niet veel besparing in de onderhoudskosten te behalen.

In Westerveld zijn heel veel wegen die voornamelijk zijn aangelegd tijdens de verkaveling van de landerijen. Heel veel van deze wegen worden alleen door de boeren van de aangelegene percelen gebruikt. De gebruiksdruk van deze wegen is erg laag, een besparing van de onderhoudskosten kan ontstaan door deze wegen over te dragen aan de boeren.

Daarnaast zijn er veel wegen die eigenlijk die naar dezelfde plek voeren. Door een deel van deze wegen om te vormen naar zandwegen en bijvoorbeeld één weg te handhaven als hoofdroute zorgt dit voor een besparing. In totaal zou zo'n 13% van het wegen areaal kunnen worden afgestoten en/of omgevormd worden. Het omvormen en afstoten van wegenareaal zal echter langzaam verlopen en niet veel besparing opleveren.

5.4 Dorpskracht

Door veel sportverenigingen wordt een groot deel van de sportcomplexen al onderhouden door zelfbeheer. In het collegeprogramma wordt een pilot voorgesteld om in één dorp samen met bewoners het dorp te onderhouden. Een voorbeeld hiervan is om het vakinhoudelijke onderhoud (zoals het snoeien van heesters en bomen) door de gemeente te laten verrichten en de maatregelen voor het schoon en netjes houden (zoals schoffelen en papierprikken) door bijvoorbeeld de buurtvereniging uit te laten voeren. Mogelijk kan middels een beloningstelsel de buurtvereniging een vergoeding voor het onderhoud ontvangen.

5.5 Bedrijventerreinen

Een besparing op de onderhoudskosten van de openbare ruimte kan gecreëerd worden door samen met de bedrijven de bedrijventerreinen te onderhouden. Bijvoorbeeld als de gemeente zorgt voor de technische staat van de verharding en het groen, de bedrijven de netheid voor hun rekening nemen.

5.6 Vinger aan de pols

In tijden van bezuiniging is het belangrijk om de kwaliteit goed in de gaten te houden. Vooral van delen van de openbare ruimte waar mogelijk gevaar of kapitaalvernietiging kan optreden. Daarom is het belangrijk om jaarlijks de kwaliteit te meten en minimaal één keer in de twee jaar een wegininspectie uit te voeren. Hierdoor worden knelpunten tijdig gesignaleerd en kan in gegrepen worden om de veiligheid te waarborgen en kapitaalvernietiging te voorkomen. Om de veiligheid van de bomen in de gaten te houden is het noodzakelijk om regelmatig een VTA-inspectie uit te (laten) voeren.

In deze tijd van bezuiniging is het niet mogelijk om het budget te verhogen, daarom gaat de gemeente met het huidige budget proberen de openbare ruimte zo veilig mogelijk te houden. Door de wegininspectie minimaal één keer in de twee jaar uit te voeren kunnen knelpunten tijdig gesignaleerd worden. De onderhoudsstrategie van wegbeheer zal zich dan ook richten om gebreken die gevaar op leveren te verhelpen (bijvoorbeeld een gat in de weg) en andere gebreken die géén direct gevaar opleveren niet te verhelpen. Indien de gebreken zo ernstig worden zal dit voorgelegd worden aan de Raad om voor deze plekken

extra geld te vragen. Ook voor bomen worden de inspecties ingezet om gevaarlijke situaties te voorkomen. Ook zal op basis van slim combineren en integraal aanbesteden geprobeerd worden om zoveel mogelijk kwaliteit te behalen.

Bijlage 1. Omschrijving kwaliteitsniveaus

Kwaliteit-niveaus	Rapportcijfer	Omschrijving
Zeer hoog	10 (9,5 - 10)	<ul style="list-style-type: none">Perfect en Zeer hoog onderhoudsniveau, zeer schoon, geen zwerfafval of onkruid, visitekaartje;er is op geen enkele aspect onderhoud nodig.
Hoog	8 (7,5 - 9,4)	<ul style="list-style-type: none">Goed verzorgd en onderhouden, schoon, weinig zwerfafval of onkruid;Hoog betekent dat er goede keus gemaakt is voor de invulling van de voorzieningen en dat deze ook goed zijn onderhouden, er zijn maar weinig of incidentele op- en aanmerkingen te maken.
Basis	6 (5,5 - 7,4)	<ul style="list-style-type: none">Redelijk onderhouden omgeving, incidenteel kleine achterstanden, niet storend vuil of onvoldoende onderhoud, er kan enig zwerfafval of ongewenste kruid voorkomen;Basis is gericht op het in stand houden op langere termijn (op de gemiddelde levensduur). Er wordt geen achterstand opgebouwd, er is echter wel op korte termijn onderhoud nodig om structurele achterstanden voor te zijn. Kan sober in de beleving overkomen.
Laag	4 (3,5 - 5,4)	<ul style="list-style-type: none">Structurele achterstand in onderhoud, maar nog geen ernstige schade, vuil, versleten, niet meer functioneel. Extra inspanning nodig voor herstel.het beeld geeft een slecht onderhouden omgeving. Er komen op bepaalde plekken hoge concentraties van zwerfafval of onkruid voor;acceptatie van een Laag kwaliteitsniveau kan betekenen dat de levensduur van voorzieningen korter is dan bij een Basisniveau van onderhoud.
Zeer laag	2 (0 - 3,4)	<ul style="list-style-type: none">Structurele, ernstige, niet herstelbare schade en achterstand. Zeer vuil, volledig versleten, onveilig. Ingrijpen direct noodzakelijk.het beeld geeft een zeer slecht onderhouden omgeving, de omgeving heeft een zeer vuile uitstraling. De plek kan alleen met herinrichting/renovatie naar een hoger kwaliteitsniveau gebracht worden.

